

Invitational Conference AcvZ

Duurzaamheid een bestuurlijke opgave en uitdaging!

Cathy van Beek,
kwartiermaker
duurzame zorg

Overstepping ourselves

The Ecological Footprint

MEASURES

how fast we consume resources and generate waste

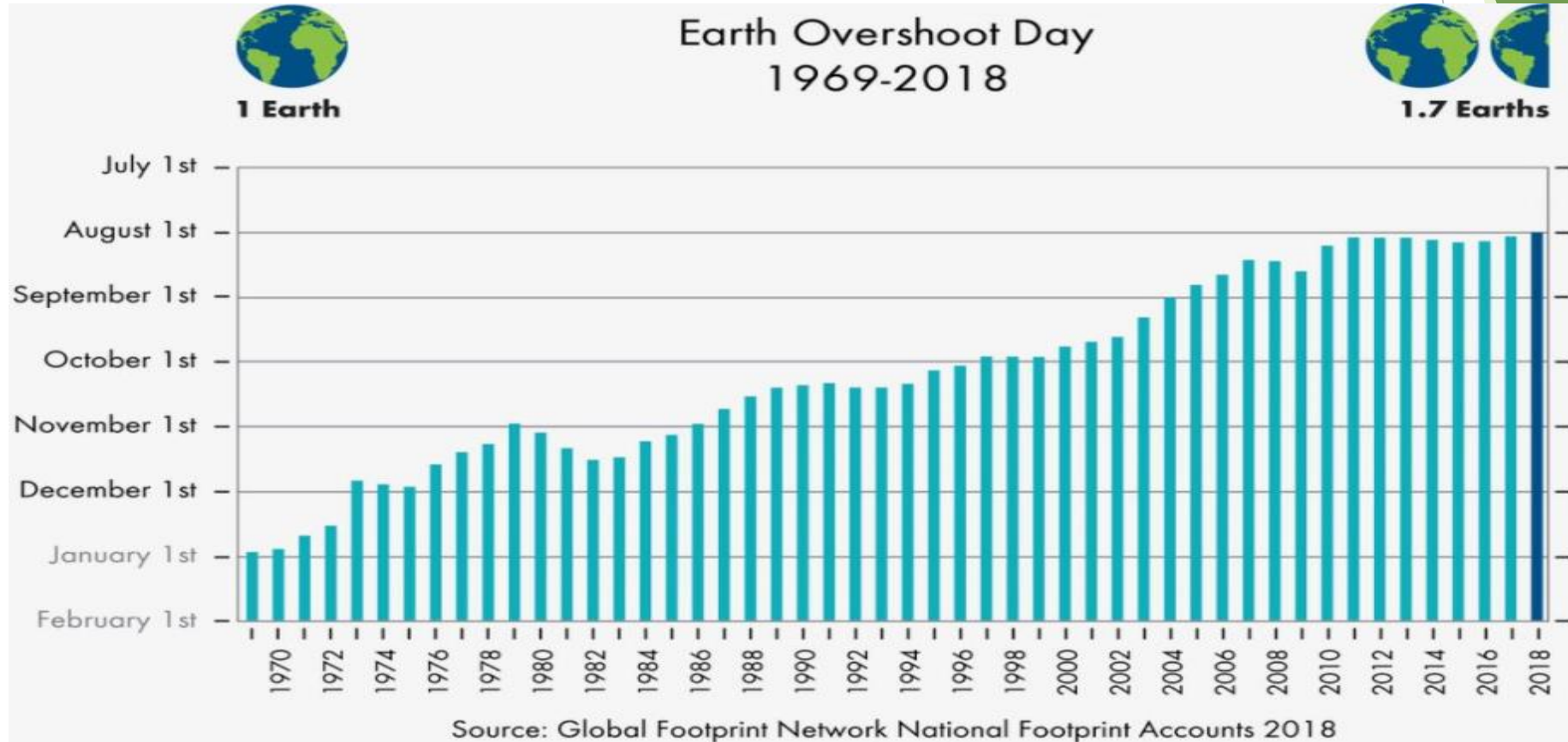
Overstepping Ourselves

As our Ecological Footprint continues to exceed Earth's biocapacity, we overdraw from our future.

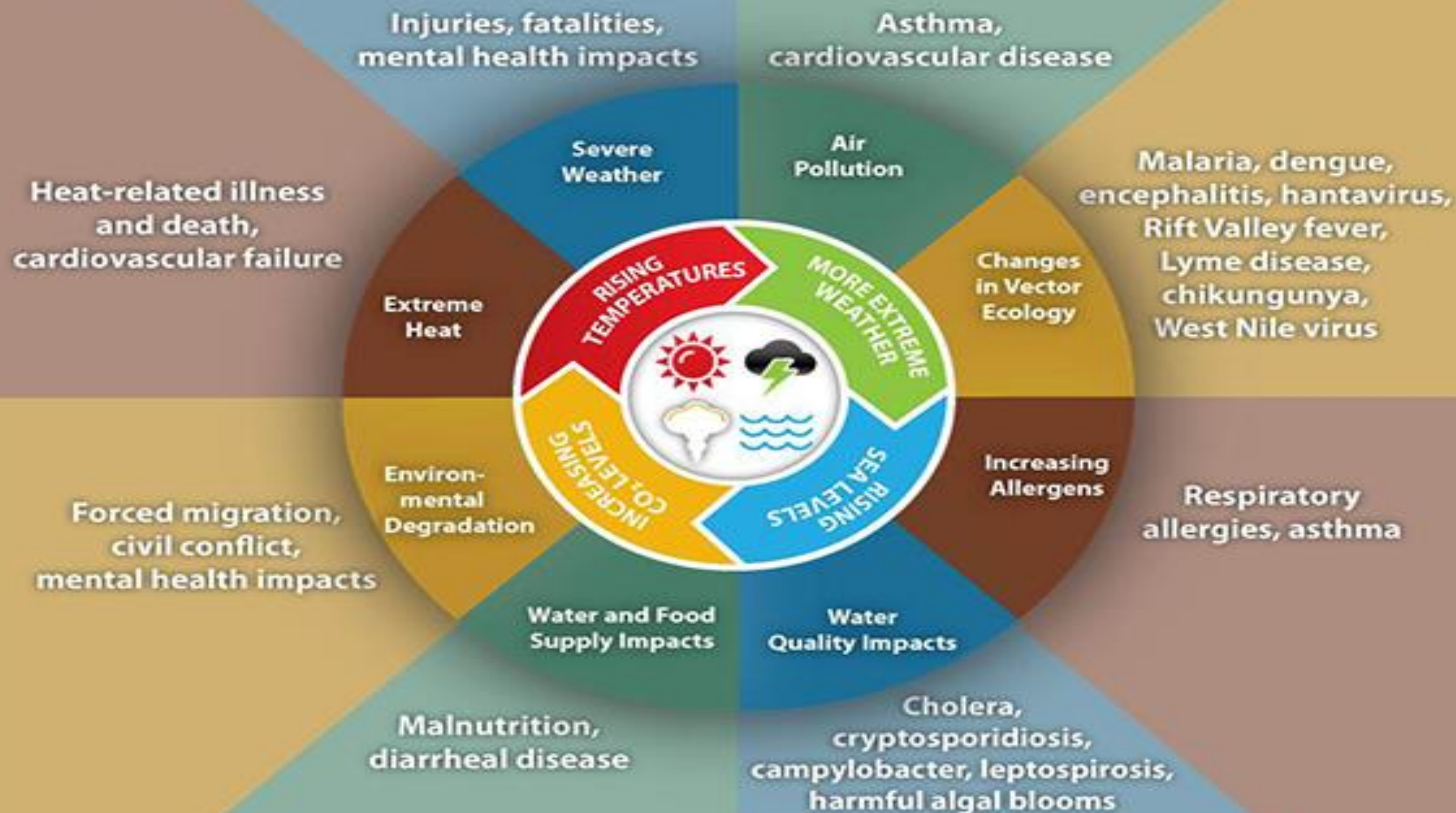

Source: Global Footprint Network, Earth Overshoot Day, 2012

1 augustus 2018: Earth Overshoot day

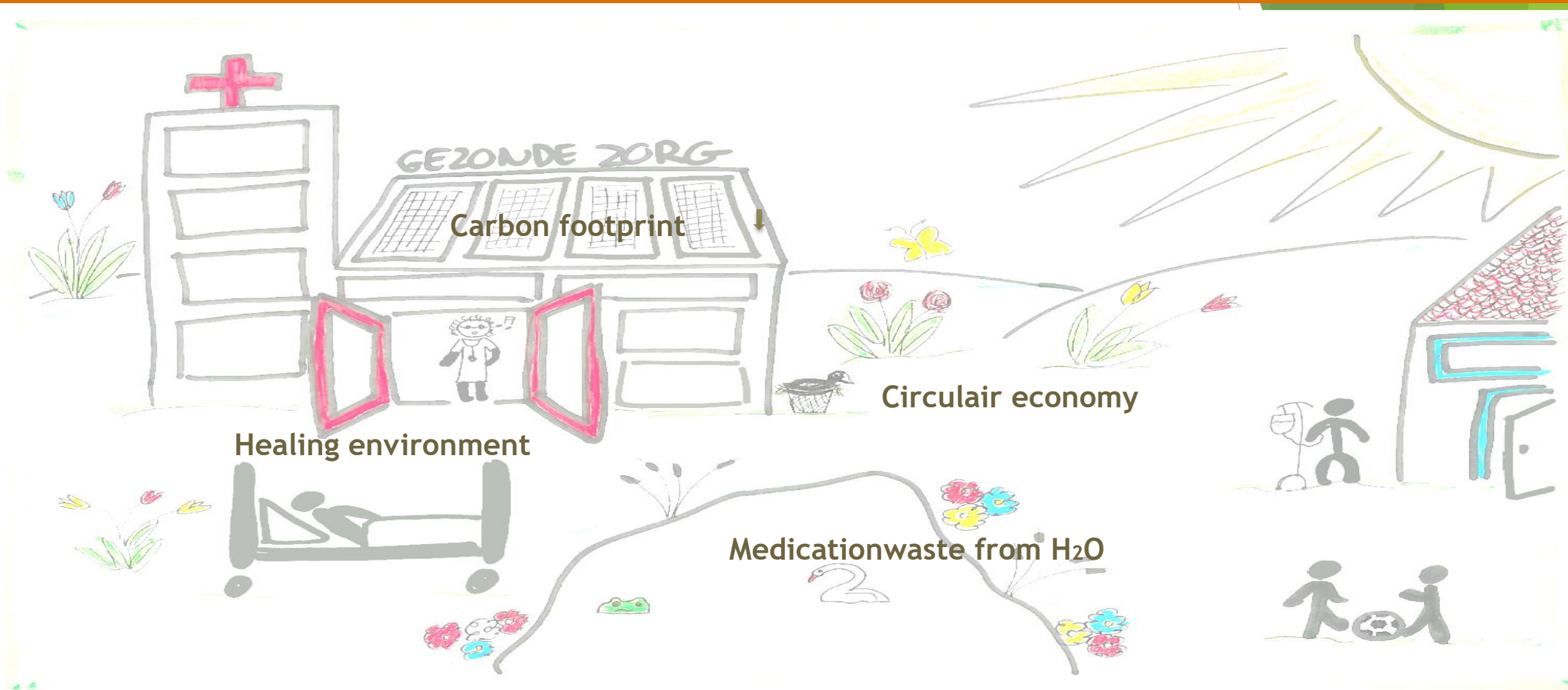
Impact of Climate Change on Human Health

Sustainable development goals

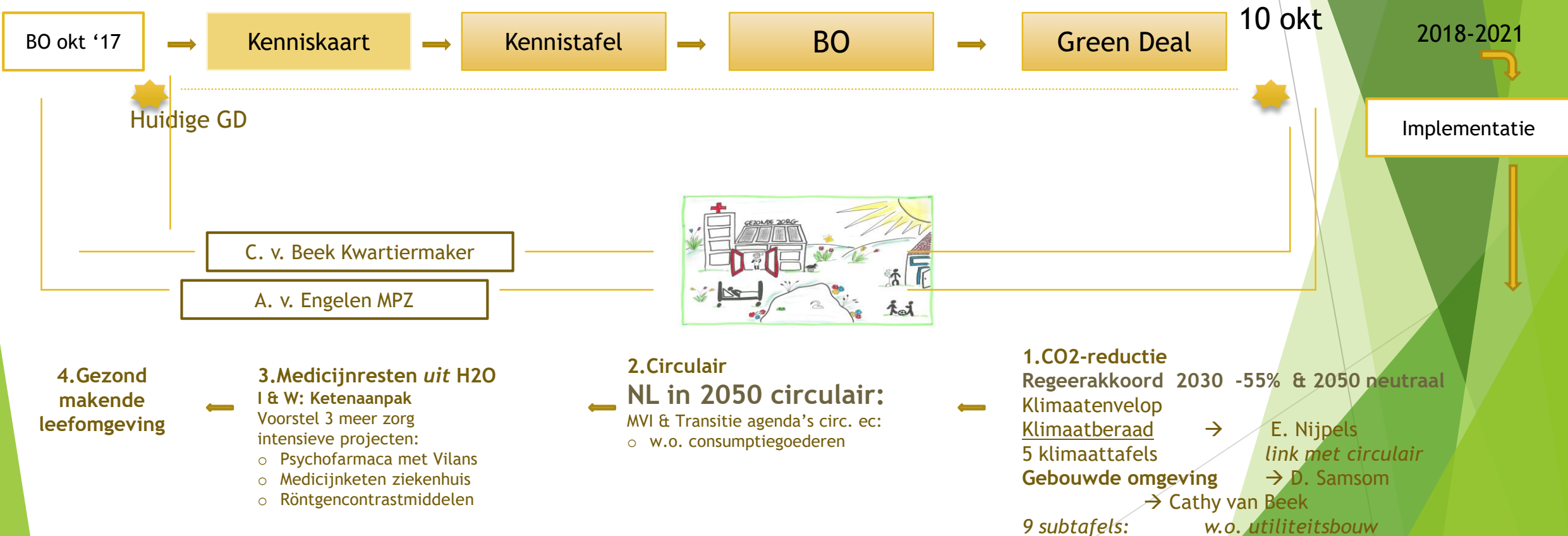
Sustainable care

Sustainable care

Framed by: Paris | Ostrava | Case law: Urgenda | Coalition agreement

Sustainable care

Framed by: Paris | Ostrava | Case law: Urgenda | Coalition agreement

4 issues:

1. Carbon footprint
2. Circulair economy
3. Medication form water
4. Healing environment

Method:

Deal between

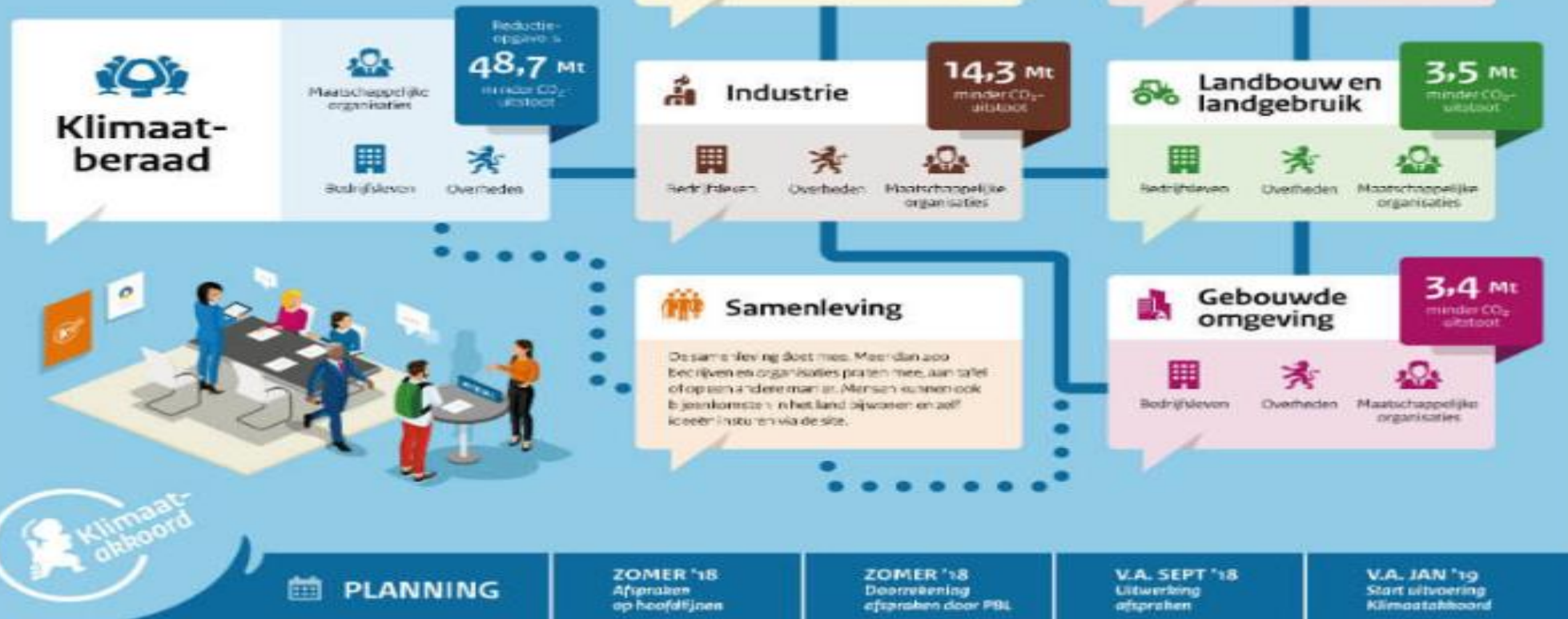
Government, care and knowledge carriers & companies

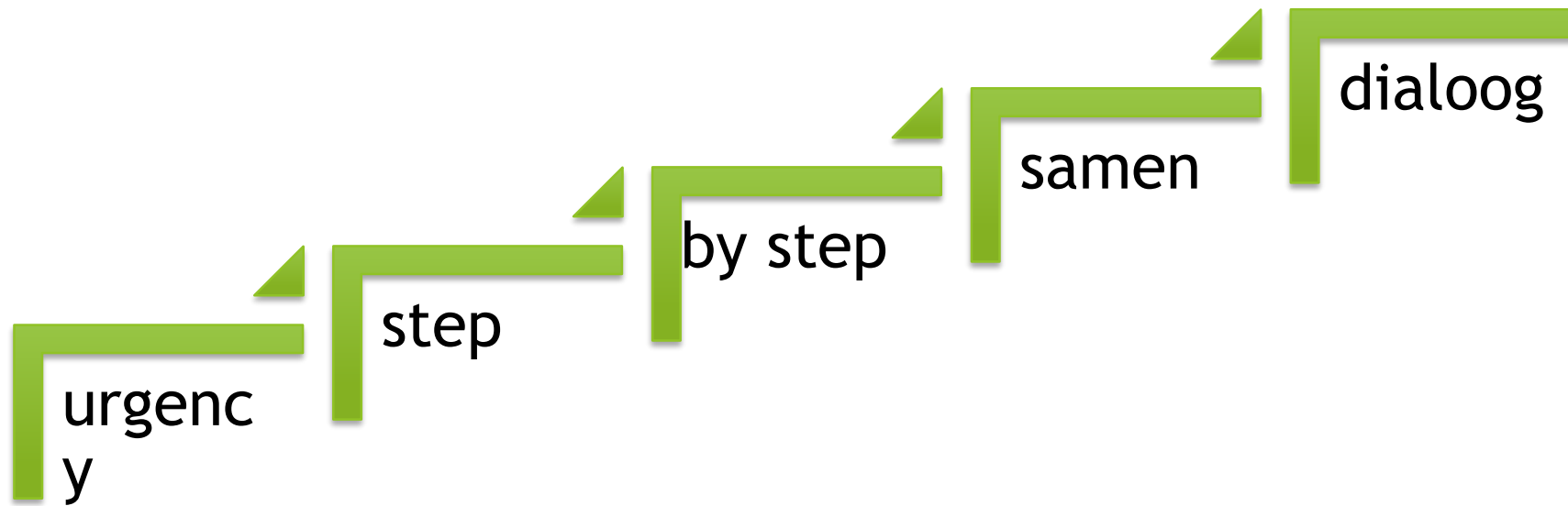
Verduurzamen zorg

Meer dan 100 partijen verlagen de CO₂-uitstoot van Nederland met **49%** ten opzichte van 1990 via het

Klimaatakkoord

Green Deal

**Duurzame zorg voor een
gezonde toekomst...**

Verduurzamen zorg

Aanloop

- ▶ Green Deal ‘Nederland op weg naar duurzame zorg’ (2015)
- ▶ Brede beweging in gang gezet
- ▶ Regeerakkoord/Klimaatakkoord: uitdaging stapje harder
- ▶ Brancheorganisaties initiatief nieuwe Green Deal
- ▶ 10 oktober 2018: tekenmoment Radboudumc

Doel en inzet/acties

1. Doel

Artikel 1: Doel

- a. Doel van de Green Deal is gezamenlijk de verduurzaming van de zorgsector te versnellen.

2. Inzet en acties

Artikel 2: Inzet en acties alle Partijen gezamenlijk

- 1. De partijen van de Green Deal verduurzamen de zorg door:
 - a. de CO₂-emissie van de zorgsector terug te dringen;
 - b. circulair werken te bevorderen;
 - c. de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
 - d. en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

132 Partijen (en pledges)

- ▶ 5 brancheorganisaties
- ▶ 5 ministeries
- ▶ 11 andere branche- en koepelorganisaties
- ▶ 5 gemeenten en 7 omgevingsdiensten
- ▶ 13 zbo's en kennisinstellingen (w.o. Zinl, TNO en ZonMW)
- ▶ PGGM, NVB en 5 banken
- ▶ 11 leveranciers

ActiZ

I. Specifieke uitgangspunten, inzet en acties ActiZ

- Duurzaamheid gaat over een leefbare maatschappij, voor nu en voor generaties na ons! Duurzaamheid vraagt daarom om een lange termijn oriëntatie op het bouwen aan een vitale leef-woon-werkgemeenschap. Het behoort daarmee tot de core-business van een gezondheidszorgorganisatie.
- Duurzaamheid gericht op milieu is een thema dat door de leden van ActiZ al langere tijd in beeld is. Dit blijkt ook uit de vele goede voorbeelden en initiatieven in de sector. Tegelijk vraagt het om intensivering, het uitwisselen van kennis en ideeën om het daadwerkelijk handen en voeten te geven.
- ActiZ zal uitdragen dat duurzaamheid een maatschappelijke opdracht is. Daarbij zal ActiZ leden ondersteunen met het ontwikkelen en verdiepen van een visie op duurzaamheid als onderdeel van de visie op zorg. Daarnaast zal ActiZ in samenwerking met andere Partijen zorgen dat kennis wordt ontsloten, leden goed worden gefaciliteerd, ondersteuning geven voor het onderling leren en verzamelen van knelpunten en deze (helpen) oplossen.
- Voor de energietransitie en de weg naar CO₂ neutraliteit zal ActiZ mee zorgdragen dat leden gefaciliteerd worden om hun eigen routekaart te maken voor de gebouwde omgeving. Deze zal opgenomen moeten kunnen worden in het eigen strategische vastgoedbeleid en input moeten kunnen zijn voor het overleg met onder meer woningcorporaties en gemeenten.
- Goede voorbeelden van duurzame nieuwbouw en renovatie zal ActiZ verspreiden.

GGZ-Nederland

II. Uitgangspunten, inzet en acties GGZ Nederland

- GGZ Nederland gaat haar instellingen helpen inzichtelijk te maken hoe zij kunnen verduurzamen en wat het rendement daarvan is voor de patiënt en voor het zorgproces. Ervaringen van instellingen worden verspreid zodat instellingen van elkaar kunnen leren.
- GGZ Nederland gaat haar leden adviseren bij de energietransitie in de bedrijfsvoering. Daarbij gaat het onder meer om het energiezuiniger maken van het vastgoed, de overgang van brandstofauto's naar elektrische auto's, meer gebruik van Openbaar Vervoer en elektrische fietsen, inzet van LED, warmtepompen en het opwekken van duurzame energie.
- GGZ Nederland zal bestuurders en zorgverleners bewust maken van de noodzaak van 'anders werken': circulair werken. Aandachtspunten hierbij zijn het beperken en beter scheiden van afval, voeding, het inkoopbeleid en het wassen van textiel.
- GGZ Nederland brengt in kaart waar verbetering nodig is voor het veilig afvoeren van medicijnresten en maakt hierover eenduidige afspraken met gemeenten.

NFU

III. Uitgangspunten, inzet en acties NFU

- De UMC's zijn zeer belangrijke opleidings- en researchinstituten in de gezondheidszorg. Het is bij uitstek de rol van de medische professionals om de gevolgen van de veranderende omgeving op de gezondheid/ziekte duidelijk te maken aan de samenleving. De UMC's zien daarom een specifieke verantwoordelijkheid.
- De UMC's zullen initiatieven initiëren/stimuleren/steunen die leiden tot verduurzaming van zorgprocessen (zorginnovatie) en tot kennisontwikkeling op dit gebied (onderzoek). De UMC's zullen in hun onderwijsprogramma's gericht op zorgverleners van vandaag en morgen naast de behandeling van ziekten ook nadrukkelijker het behoud van gezondheid opnemen, terwijl tevens aandacht wordt gegeven aan de vraag hoe deze zorg op een duurzame en toekomstbestendige wijze gegeven zal moeten worden.
- Gezien bovenstaande, zullen zorgprofessionals een belangrijker en meer zichtbare rol moeten gaan spelen in het realiseren van het doel van de Green Deal.

NVZ

IV. Uitgangspunten, inzet en acties NVZ

- De NVZ zal haar leden (blijven) aanspreken over de noodzaak van een energietransitie en verdere verduurzaming. Met uitzondering van de maatregelen die voortvloeien uit het Klimaatakkoord beslissen de leden zelf welke acties zij ondernemen.
- Meer dan voorheen zal de NVZ kennis en goede voorbeelden van verduurzaming verspreiden. Dat gebeurt via de website, kennisnet, de eigen werkgroep 'Duurzaamheid en circulaire economie', in het NVZ-magazine en op de ledenvergaderingen.
- NVZ is voorstander van de totstandkoming van een gezamenlijke Green Deal-website. Zo'n website - waarop de Rijksoverheid, het MPZ en andere Partijen hun kennis en adviezen plaatsen - zou het zorginstellingen gemakkelijker maken om de nodige informatie en voorbeelden te vinden.
- De NVZ gaat het vastgoed van de leden in beeld brengen om te bepalen welke mogelijkheden voor verduurzaming er zijn. Het in beeld brengen gebeurt op basis van overzicht Kadaster/CBS. Dit is de basis voor individuele leden om hun Duurzaam Meerjaren Onderhoudsplan (DMOP) op te baseren en de NVZ zal dit faciliteren. De NVZ gaat de kennisontwikkeling van leden inzake de technische infrastructuur van gebouwen en duurzame aanpassingen

VGN

V. Uitgangspunten, inzet en acties VGN

Premisse

- De VGN is de brancheorganisatie in de gehandicaptenzorg en telt ruim 160 leden, zorgorganisaties die ondersteuning bieden aan mensen met beperkingen. De leden van de VGN hebben 'duurzaamheid' hoog in het vaandel: duurzaam in de zin van de verlaging van de ecologische footprint (een zuinig gebruik en goed beheer van de aarde), maar ook in de zin van de verhoging van de sociale footprint (rol en betekenis voor alle mensen die leven op deze aarde). De VGN werkt aan een duurzame samenleving voor mensen met een levenslange en levensbrede beperking. De gehandicaptenzorg neemt daarmee een eigen plaats en dynamiek in bij duurzaamheid.
- Duurzaamheid in de gehandicaptenzorg beperkt zich niet tot zorgaanbieders die gebouwen energiezuinig maken. Daarvoor is zeker het gedrag van rond de 170.000 medewerkers van belang. Maar in de sector leven, wonen en werken ook ruim 200.000 cliënten met een verstandelijke en/of lichamelijke en/of zintuiglijke beperking. Zij willen én kunnen naar vermogen een bijdrage leveren aan energiebewust gedrag. Het aanleren van dat gedrag vraagt bij een verstandelijke beperking meer dan gemiddeld tijd, maar het bevordert wel energiezuinigheid (een bijdrage aan de samenleving).

Maar ook: ZN

Artikel 12: Inzet en acties ZN

- a. Vanuit hun bedrijfsvoering nemen zorgverzekeraars verantwoordelijkheid voor duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen, bijvoorbeeld in milieuvriendelijke huisvesting en werkwijze. Daarnaast spelen zorgverzekeraars een constructief-kritische, stimulerende en ondersteunende rol in de verduurzaming van de zorgsector. Zij spreken in periodieke (strategische) gesprekken met zorgaanbieders over 'de juiste zorg op de juiste plek': kan de zorg thuis, dicht bij huis of in een minder complexe context geleverd worden zodat patiënten niet verder dan nodig reizen en zodat gebouwen en materialen doelmatig worden ingezet.

En: Milieu Platform Zorg

Artikel 14: Inzet en acties MPZ

- a. MPZ ontwikkelt en verspreidt kennis voor duurzaamheid.
- b. MPZ ontwikkelt met haar leden kennis en instrumenten voor de zorg voor alle milieuthema's (monitoren, energie, water, afval, gevaarlijke stoffen, vervoer, bouw, groen, voeding, inkoop, beleid, verslaglegging) en beheert een (verder uit te breiden) digitaal kenniscentrum met openbare database met thans 270 energie- en milieumaatregelen.
- c. MPZ komt met een jaarlijkse benchmark van cure- en care-instellingen van o.a. CO₂-footprint, energie, water, afval, vervoer. Hiermee is de jaarlijkse milieuprestatie in beeld.

Maar ook: NVB en Banken

Artikel 28: Inzet en acties NVB en Banken

- a. De NVB en Banken spannen zich in voor de duurzaamheidsdoelstellingen op de thema's energiegebruik en CO₂-emissie, circulair werken, medicijnresten uit het afvalwater en gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.
- b. Met het tekenen van de Green Deal onderschrijven de NVB en Banken hun ambities om actief bij te dragen aan de verduurzaming van de zorg. Hiermee wordt de betrokkenheid van de NVB en de Banken onderstreept en gaan zij een gezamenlijke inspanningsverplichting aan.
- c. De NVB en de Banken spannen zich maximaal in om financieringsfaciliteiten aan te bieden, waardoor de drempel voor zorginstellingen om duurzaam te investeren zo laag mogelijk wordt en CO₂-neutraliteit van zorgvastgoed op zo kort mogelijke termijn (maar niet later dan 2050) wordt bereikt.

Wat gaat er gebeuren?

Brancheorganisaties en zorginstellingen

- ▶ Routekaarten CO2-reductie opstellen (1 mei 2019)
- ▶ Bewustwording verhogen

Overheden, zorgverzekeraars, banken

- ▶ Ondersteuning kennisontwikkeling (samen met partijen)
- ▶ Oog voor mogelijke belemmeringen (wegnemen)
- ▶ Financiële incentives en voorwaarden bekijken

Leveranciers

- ▶ (gezamenlijk) Inbrengen van innovaties

Ondersteuning Programma Duurzame Zorg (VWS)

- ▶ Instelling regiegroep met brancheorganisaties en DGCZ (monitoren/bijsturen)
- ▶ Verdere uitbouw netwerk Green Deal
- ▶ Organiseren kennismanagement en verspreiden best practices (communicatie)
- ▶ Laten helpen ontwikkelen tools
- ▶ Verantwoordelijkheid voor doelen blijft bij zorginstellingen!

Haagse realiteit

- ▶ Eind december Klimaatakkoord rond!
- ▶ Voorbereiding in verschillende sectortafels
- ▶ Sectortafel Gebouwde Omgeving voor zorg meest relevant
- ▶ Voorgezeten door Diederik Samson
- ▶ Kwartiermaker neemt deel (gevraagd namens zorgbranches)
- ▶ Werkgroep Utiliteitsbouw onderdeel van sectortafel
- ▶ Roeland Brouns ('s Heerenloo)/Freddie Ong (GGZ-Nl)

Aandachtspunten utiliteitsbouw

- ▶ Hoog tempo!
- ▶ Risico op eigenstandig beleid overheid
- ▶ Aansluiting op diversiteit sectoren
- ▶ Keuzevrijheid in maatregelen
- ▶ Aansluiting op natuurlijke investeringsmomenten
- ▶ Aansluiting op wijkenaanpak
- ▶ Toezicht zoveel mogelijk lastenarm
- ▶ Vraagt om robuuste routekaarten zorg

Vasthouden enthousiasme en draagvlak

Green Deal

**Duurzame zorg voor een
gezonde toekomst...**

Green Deal

**Duurzame zorg voor een
gezonde toekomst...**